

Вплив міжнародних стандартів обліку на практику в Україні: переваги та виклики

Гетманченко Ірина В'ячеславівна

Бухгалтер-економіст, Вінницький державний технічний університет, м. Вінниця, Україна,
<https://orcid.org/0009-0006-0812-8131>

Прийнято: 24.01.24 | Опубліковано: 29.02.24

Анотація: Мета статті полягає в розкритті впливу міжнародних стандартів обліку на бухгалтерську практику в Україні, визначенні переваг та викликів, які супроводжують процес їх впровадження.

У статті використано методи аналізу, синтезу та наукового абстрагування, що сприяє об'єктивному та комплексному аналізу і розумінню питання впровадження міжнародних стандартів обліку в Україні. Застосування методу аналізу дозволяє розглядати вплив стандартів на практику бухгалтерського обліку в контексті їх ефективності та викликів. Метод синтезу допомагає об'єднати різні аспекти впровадження стандартів у системний підхід для зрозуміння повного спектру можливостей та обмежень. Наукове абстрагування дозволяє виокремити ключові тенденції, які впливають на ефективність упровадження стандартів в українській практиці.

Результати. У статті відзначено, що перевагами впровадження міжнародних стандартів обліку в Україні є: зменшення ризиків для кредиторів та інвесторів, спрощення доступу до кредитно-фінансових ресурсів, а також зниження витрат на розроблення стандартів. Також зазначено існування таких викликів, як: потреба у великих фінансових та людських ресурсах для адаптації до нових правил, недостатня кваліфікація кадрів і витрати на навчання й оновлення систем. Відмічено, що успішне впровадження стандартів потребує ефективної комунікації зі всіма зацікавленими сторонами та ретельного моніторингу процесу адаптації.

У висновку зазначено, що впровадження міжнародних стандартів обліку створює можливості для підвищення прозорості та довіри до фінансової звітності українських компаній, що сприяє привабливості для потенційних інвесторів та кредиторів. Однак, ураховуючи особливості українського бізнес-середовища, такі як рівень розвитку інфраструктури та правової системи, важливо вирішувати виклики, пов'язані з адаптацією до нових стандартів і недостатньою кількістю кваліфікованих кадрів. Також необхідно активно сприяти освіті та підготовці спеціалістів і розвивати ефективну систему контролю та аудиту, щоб забезпечити відповідність міжнародним стандартам і стимулювати сталість фінансового ринку.

Ключові слова: бухгалтерський облік, МСФО, МСФЗ, українська практика, адаптація до міжнародних стандартів.

Impact of International Standards on Accounting Practice in Ukraine: Advantages and Challenges

Abstract: *The purpose of the article is to reveal the influence of international accounting standards on accounting practice in Ukraine, focusing on identifying the advantages and challenges that accompany the process of their implementation.*

The article uses the methods of analysis, synthesis and scientific abstraction, which contributes to an objective and comprehensive analysis and understanding of the issue of the implementation of international accounting standards in Ukraine. Application of the analysis method allows considering the impact of standards on accounting practice in the context of their effectiveness and challenges. The synthesis method helps to bring together different aspects of standards implementation in a systematic approach to understand the full range of opportunities and limitations. Scientific abstraction makes it possible to single out key trends that affect the effectiveness of the implementation of standards in Ukrainian practice.

The results. The article notes that the advantages of implementing international accounting standards in Ukraine are: reducing risks for creditors and investors, simplifying access to credit and financial resources, as well as reducing the costs of developing standards. The existence of the following challenges is also indicated: the need for large financial and human resources to adapt to the new rules, as well as insufficient qualification of personnel and costs for training and updating systems. It is noted that the successful implementation of standards requires effective communication with all interested parties and careful monitoring of the adaptation process.

The conclusion states that, in general, the implementation of international accounting standards creates opportunities for increasing transparency and trust in the financial reporting of Ukrainian companies, which contributes to the attractiveness of potential investors and creditors. However, given the peculiarities of the Ukrainian business environment, such as the level of infrastructure development and the legal system, it is important to address the challenges associated with adaptation to new standards and the insufficient number of qualified personnel. It is also necessary to actively promote the education and training of specialists, as well as to develop an effective control and audit system to ensure compliance with international standards and stimulate the stability of the financial market.

Keywords: *accounting, IFRS, IFRS, Ukrainian practice, adaptation.*

Вступ. Впровадження міжнародних стандартів фінансового обліку (далі – МСФО) в практику в Україні має суттєвий вплив на розвиток бізнесу та економіки загалом. Цей процес відкриває перед вітчизняними компаніями широкі можливості та одночасно ставить перед ними низку викликів, які потребують уважного аналізу та вирішення.

Міжнародні стандарти обліку є своєрідними «мовами» фінансової звітності, які зрозумілі для всіх учасників фінансового ринку незалежно від місця їх розташування. Вони сприяють підвищенню прозорості та достовірності фінансової звітності, що у свою чергу підвищує довіру як місцевих, так і зарубіжних інвесторів до українських компаній.

Тема впливу міжнародних стандартів обліку на практику в Україні є вкрай актуальною в сучасних умовах, адже в контексті глобалізації та інтеграції у світовий економічний простір, адаптація до міжнародних стандартів стає необхідністю для ефективного функціонування українських підприємств на міжнародному ринку.

Переваги переходу до міжнародних стандартів обліку очевидні. По-перше, це сприяє підвищенню прозорості та довіри до фінансової звітності, що відкриває нові можливості для приваблення інвестицій. По-друге, впровадження міжнародних стандартів дозволяє уніфікувати процес обліку, що спрощує порівняння фінансової

інформації між різними компаніями та країнами. Окрім того, це стимулює розвиток внутрішнього обліку та фінансового управління, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Проте впровадження міжнародних стандартів обліку має не лише переваги, але й стикається з низкою викликів. Тому цей процес вимагає уважного аналізу, грамотного планування та систематичного вдосконалення.

Таким чином, з одного боку, впровадження міжнародних стандартів обліку українськими компаніями виявляється ключовим кроком в їх конкурентному становленні на міжнародному ринку, що дає можливість привабити інвестиції та розширити можливості для розвитку. З іншого боку, перехід до таких стандартів супроводжується низкою складнощів, таких як потреба у відповідній кваліфікації кадрів, адаптація внутрішніх систем обліку та фінансового управління до нових вимог, а також вирішення питань взаємодії з органами регулювання. Саме тому, попри очевидні переваги, процес упровадження міжнародних стандартів обліку вимагає систематичного аналізу та вдосконалення, а також уваги до специфіки українського бізнес-середовища. Це відкриває додаткові перспективи для дослідження та практичних застосувань у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань впливу міжнародних стандартів на практику бухгалтерського обліку в Україні присвячено праці таких вітчизняних науковців, як: О. Августова [15], І. Баланюк [10], М. Василюк [10], С. Вітер [14], С. Гаркуша [1], Л. Гнатишин [10], О. Дмитренко [14], О. Задніпровський [15], Б. Засадний [3], Г. Ісаншина [4], М. Козуб [15], Т. Маренич [5], П. Матковський [10], Л. Мельянова [6], О. Михальська [12], А. Музиченко [6], О. Ромашко [15], С. Скрипник [6], К. Пилипенко [8], Л. Сас [10], В. Швець [12], Д. Шеленко [10], І. Шушакова [13], О. Ярмолук [14] та ін.

Так, С. Гаркуша [1] досліджує еволюцію бухгалтерського обліку в Україні як інформаційної системи в контексті глобалізації. Особлива увага приділяється закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і можливості застосування міжнародних стандартів в українській практиці. Автор визначає якісне вдосконалення взаємодії між державними, приватними і громадськими компонентами системи бухгалтерського обліку через інформаційне вдосконалення стандартизації, що сприяє ефективному веденню обліку в Україні.

Наукову розвідку Г. Ісаншиної [4] присвячено дослідженню переваг та недоліків переходу до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності для підприємств України. Авторка обґрунтовує доцільність переходу великих і середніх підприємств до використання міжнародних стандартів, тоді як малим і мікропідприємствам рекомендується користуватися національними стандартами, розроблення яких здійснюється на основі Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ). Цікавим є порівняння дослідницею П(С)БО 15 «Дохід» та МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» з метою визначення відповідності цих стандартів сучасним вимогам бізнесу.

Актуальні проблеми та виклики, які виникають у процесі запровадження МСФЗ в Україні, розкрито також у розвідці Т. Маренич [5]. Автор аналізує перешкоди впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності суб'єктами господарювання в Україні, які є важливою передумовою для відновлення економічного потенціалу країни. У статті обґрунтовується наявність різноманітних об'єктивних та суб'єктивних перешкод, які ускладнюють процес роботи бухгалтерів-практиків у разі використання МСФЗ, і зроблено висновок, що відкладення та нездійснення конкретних заходів для усунення зазначених проблем може викликати сумніви щодо намірів упровадження міжнародних стандартів в Україні.

К. Пилипенко [8] у своєму дослідженні проаналізувала поточний стан бухгалтерського обліку в країні та визначила основні тенденції розвитку в контексті застосування міжнародних стандартів. Дослідниця запропонувала власні рекомендації щодо оптимальних стратегій адаптації та впровадження МСФЗ в Україні.

Своє дослідження Л. Сас, І. Баланюк, Д. Шеленко, М. Василюк, П. Матковський та Л. Гнатишин [10] також присвятили проблемам впровадження та застосування МСФЗ в обліковій системі України. У статті розглянуті передумови і необхідність упровадження МСФЗ в українську облікову практику як вимоги сучасності, ринкової системи господарювання та інтеграції України до Європейського Союзу. Розкрито ключові аспекти впровадження та застосування МСФЗ в Україні, визначено особливості нормативного регулювання формування та подання фінансової звітності за міжнародними стандартами. Окрім того, вчені визначили очікувані позитивні результати від ведення бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами, зокрема в напрямі розвитку міжнародної співпраці та підвищення довіри іноземних партнерів до якості інформації у фінансовій звітності вітчизняних підприємств.

Актуальні тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні з огляду на зарубіжний досвід досліджують й О. Ярмолук, О. Дмитренко та С. Вітер [14]. Дослідники розглядають особливості бухгалтерського обліку в Україні на сучасному етапі її соціально-економічного розвитку, визначають вплив зарубіжного досвіду на вітчизняну модель облікових процедур. Ґрунтуючись на тенденціях розвитку вітчизняної системи бухгалтерського обліку, науковці окреслюють актуальні підходи до організації облікових процедур. Шляхом порівняння зарубіжної практики організації бухгалтерського обліку вони визначають найбільш доцільні механізми, інструменти та напрями вдосконалення облікових процесів, розкривають переваги використання МСФО в стандартизації вітчизняної облікової моделі та описують ключові моделі організації бухгалтерського обліку в інших країнах світу.

Проаналізовані джерела підтримують й наші власні висновки про позитивний вплив міжнародних стандартів обліку на практику в Україні, а також про необхідність вирішення викликів для досягнення повного потенціалу впровадження цих стандартів.

Раніше не вирішені частини загальної проблеми. Однак навіть за досить великої кількості досліджень щодо впливу міжнародних стандартів обліку на практику в Україні є питання, що вимагають більшої уваги та кращого дослідження. Зокрема, до цих питань можна віднести вплив воєнного стану на впровадження міжнародних стандартів обліку в Україні та його можливі наслідки для бухгалтерської практики та фінансового звітування. Воєнний стан суттєво впливає на економічну ситуацію країни, функціонування підприємств та їх здатність упроваджувати нові стандарти обліку, тому вивчення впливу воєнного стану на процес впровадження МСФО в Україні є важливим для розуміння динаміки розвитку облікової системи країни під впливом зовнішніх факторів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження впливу міжнародних стандартів обліку на практику бухгалтерського обліку та фінансове звітування в Україні, виявлення переваг і викликів, що супроводжують їх впровадження.

Поставлена мета зумовила такі завдання, що вирішуються в дослідженні:

- 1) розглянути основні переваги застосування МСФО та МСФЗ у вітчизняній обліковій практиці;
- 2) дослідити основні виклики під час впровадження міжнародних стандартів обліку в практику бухгалтерського обліку в Україні;
- 3) обґрунтувати рекомендації, які можуть сприяти успішному впровадженню МСФЗ в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. За останні десятиліття міжнародні стандарти обліку (МСФО) стали не лише вимогою для міжнародної бізнес-спільноти, а й ключовим інструментом для розвитку фінансового обліку практично у всьому світі. Їх впровадження сприяло уніфікації стандартів обліку, що забезпечило більшу достовірність інформації, яка надається інвесторам та стейкхолдерам. Окрім того, МСФО дозволили компаніям знизити витрати на адаптацію до різних національних стандартів, що виникли внаслідок глобалізації бізнесу. Вони також стимулювали розвиток професійної експертизи в галузі фінансового обліку та аудиту, що сприяло вдосконаленню якості фінансової звітності. Загалом, МСФО відіграють ключову роль у сприянні стабільності та розвитку глобального фінансового ринку, сприяючи розбудові довіри між учасниками цього ринку.

Глобалізація сприяла посиленню економічних зв'язків та інтернаціоналізації компаній та ринків, що призвело до зростання попиту на гармонізацію стандартів бухгалтерського обліку [15, с. 97]. Натепер спостерігається зростання кількості країн, які активно стимулюють використання МСФО [11, с. 116]. Це свідчить про зростаючу важливість гармонізації бухгалтерського та фінансового обліку на міжнародному рівні та підвищення якості інформаційної прозорості для інвесторів та стейкхолдерів. Україна, прагнучи гармонізувати свою практику з європейськими стандартами, активно впроваджує МСФО у свою систему обліку. Цей процес не лише змінює підходи до фінансового звітування, але й впливає на підприємницьку культуру, рівень прозорості та інвестиційну привабливість країни [4].

Необхідність упровадження міжнародних стандартів у систему бухгалтерського обліку України пояснюється різницею в правилах ведення бухгалтерського обліку в різних країнах, що враховує різні законодавчі рамки та особливості соціальної, економічної та політичної ситуації [10, с. 78]. Різниця в національних стандартах бухгалтерського обліку кожної країни ускладнює аналіз інформації та ухвалення рішень у контексті міжнародної торгівлі, діяльності транснаціональних корпорацій та глобалізації.

Як слушно відмічають А. Музиченко, С. Скрипник та Л. Мельянцева, процес стандартизації бухгалтерського обліку в Україні відповідно до міжнародних стандартів має безумовні переваги через спрощення міжнародних відносин, підвищення прозорості, ефективності тощо [6]. Ми погоджуємося з цією думкою, тому що відмічені переваги процесу стандартизації бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів є безумовними, оскільки спрощують міжнародні відносини, підвищують прозорість і ефективність фінансової звітності.

Основні переваги застосування МСФО у вітчизняній обліковій практиці наведено в табл.1.

Таблиця 1

Переваги застосування МСФО у вітчизняній обліковій практиці

№ за/п	Перевага	Опис
1	Глобальна прийнятність	МСФО є визнаними та прийнятими в більшості країн світу, що полегшує міжнародний обмін інформацією, привертає іноземних інвесторів та сприяє залученню інвестицій
2	Підвищення прозорості	Стандарти МСФО сприяють збільшенню прозорості фінансової звітності, що полегшує порівняння фінансових результатів різних підприємств і підвищує довіру від інвесторів та кредиторів

3	Оптимізація рішень	Застосування МСФО дає змогу підприємствам отримувати більш точну та об'єктивну інформацію про їх фінансову ситуацію, що полегшує прийняття стратегічних та управлінських рішень
4	Залучення капіталу	Використання стандартів МСФО може збільшити доступність капіталу, оскільки більше інвесторів може бути зацікавлено в інвестуванні в підприємство, що використовує такі стандарти
5	Міжнародна конкурентоспроможність	Підприємства, які використовують МСФО, мають перевагу на міжнародному ринку, оскільки їм не потрібно адаптувати свою фінансову звітність до місцевих стандартів обліку в країнах, де вони збираються розширювати свою діяльність
6	Зменшення витрат	Оскільки багато країн перейшли на МСФО, використання цих стандартів може зменшити витрати на ведення обліку для міжнародних операцій, адже не потрібно підтримувати різні системи обліку для різних країн

Джерело: власна розробка автора

Процес приведення національних стандартів бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів передбачає виконання певних завдань, серед яких:

- *формування належної нормативної бази*, тобто розроблення та вдосконалення законодавства, що регулює бухгалтерський облік, з урахуванням міжнародних стандартів. Це включає уніфікацію термінології, визначення обов'язкових облікових процедур та стандартів звітності;

- *надання бухгалтерським службам відповідних методичних рекомендацій, вказівок, інструкцій*, тобто розроблення методичних матеріалів, які пояснюють вимоги міжнародних стандартів і як їх застосовувати на практиці. Ці матеріали можуть містити приклади, пояснення та інші допоміжні засоби для забезпечення зрозумілості й відповідності;

- *підготовка та перепідготовка спеціалістів*. Оскільки міжнародні стандарти можуть вимагати нових навичок та знань, необхідних для їх застосування, цей напрям передбачає організацію навчальних програм і курсів для бухгалтерів та фінансових спеціалістів;

- *активна міжнародна співпраця*, тобто участь у міжнародних форумах, робочих групах та організаціях, що розробляють і вдосконалюють міжнародні стандарти. Це дає змогу країні бути в курсі останніх трендів у галузі бухгалтерського обліку та забезпечує можливість активного внесення свого досвіду та практичних відомостей [12].

Важливою складовою частиною МСФО є міжнародні стандарти фінансового обліку (МСФЗ).

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», міжнародні стандарти фінансової звітності – це документи, прийняті Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, які визначають порядок складання фінансової звітності [9]. Ці стандарти охоплюють п'ять основних форм фінансової звітності загального призначення: звіт про фінансовий стан, звіт про сукупний дохід, звіт про зміни в капіталі, звіт про рух грошових коштів та примітки до фінансової звітності.

У контексті євроінтеграції перехід України на МСФЗ має велике значення, оскільки спрощення взаємодії між суб'єктами господарювання безпосередньо залежить від

формалізації документування виробничих та господарських процедур, а також стандартизації механізмів документообігу на підприємствах [14, с. 47].

Упровадження МСФЗ суттєво змінило підходи до складання та представлення фінансової інформації [7]. Це призвело до вирівнювання стандартів з міжнародними практиками, підвищення їх якості та зростання довіри до фінансової звітності як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях.

Основна мета МСФЗ полягає в забезпеченні достовірної та повної інформації у фінансовій звітності суб'єктів господарювання незалежно від впливу зовнішніх факторів, таких як фіскальні органи чи інші користувачі. У контексті застосування МСФЗ принцип превалювання сутності відображення операцій над юридичною формою є одним з основних, що визначає якість облікової інформації.

Проте в ситуаціях, коли відсутні або недостатньо конкретні стандарти обліку для відображення специфічних операцій суб'єктів господарювання, необхідне професійне судження для визнання та оцінки цих операцій та їх відображення у фінансовій звітності. Для забезпечення повного розуміння фактів та інформації, яка бралася до уваги у висловленні професійного судження відповідальною особою, така інформація повинна бути детально розкрита та підтверджена аудиторським висновком у примітках до фінансової звітності [8, с. 122].

Зазначимо, що в Україні було вжито заходів для переходу бухгалтерського обліку на МСФЗ та складання фінансової звітності відповідно до них, що мала забезпечити відкритість та прозорість діяльності організацій різних форм власності. Натепер у країні існує національна система бухгалтерського обліку, яка відповідає вимогам ринкової економіки, концепціям та принципам міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Ця система включає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9], національні стандарти бухгалтерського обліку та звітності, а також методичне забезпечення.

На нашу думку, впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в Україні було кроком у напрямку гармонізації зі світовими практиками та підвищенням довіри інвесторів до фінансової звітності. Це також сприяло покращенню порівняльного аналізу фінансової інформації та забезпечило більшу прозорість і доступність даних для різних зацікавлених сторін, що сприяє розвитку бізнес-середовища в Україні.

Процес упровадження МСФЗ в Україні завершився, коли до Закону про бухгалтерський облік було внесено зміни за допомогою Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»» від 12.05.2011 р. № 3332-VI. Згідно із цими змінами, публічні акціонерні товариства, банки, страхові компанії, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначає Кабінет Міністрів України, застосовують міжнародні стандарти для складання фінансової звітності, якщо вони не суперечать законодавству та офіційно опубліковані на вебсайті Міністерства фінансів України. Інші підприємства вільно визначають, чи застосовувати міжнародні стандарти під час складання фінансової та консолідованої фінансової звітності [1].

Досвід показує, що використання міжнародних стандартів відкриває широкі можливості для досягнення вагомих переваг як для підприємств, так і для їх зацікавлених сторін (табл. 2).

Таблиця 2*Основні переваги використання МСФЗ*

№ за/п	Перевага	Опис
1	Зменшення ризиків для кредиторів та інвесторів	МСФЗ створюють більш прозорі фінансові звіти, що дає змогу кредиторам та інвесторам краще розуміти фінансовий стан компаній і приймати обґрунтовані рішення
2	Зниження витрат на розроблення стандартів	Використання МСФЗ дає змогу країнам не витрачати великі кошти на розроблення власних стандартів, оскільки вони можуть використовувати міжнародні стандарти
3	Поглиблення міжнародного співробітництва	МСФЗ є спільною мовою для фінансової звітності, що сприяє співробітництву між країнами та компаніями
4	Спрощення доступу до кредитно-фінансових ресурсів	Оскільки МСФЗ є прийнятими у світі, вони спрощують доступ компаніям до міжнародного капіталу та кредитів
5	Повніше врахування особливостей бізнесу	МСФЗ надають гнучкість для врахування особливостей конкретної компанії під час складання фінансової звітності
6	Однозначне трактування фінансової звітності та збільшення довіри	Використання одних стандартів допомагає уникнути непорозумінь та сприяє високому рівню довіри до фінансової звітності як на місцевому, так і на міжнародному рівнях

Джерело: [1]

Разом із тим існує в системі бухгалтерського обліку в Україні й низка проблем, які не дають змогу повноцінно перейти на використання МСФЗ у формуванні фінансової звітності. Так, наприклад, Б. Засадний до найбільших проблем відносить такі, як:

– *прив'язка положень Податкового кодексу України до даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності незалежно від стандартів, що використовуються.* Це ускладнює адаптацію до міжнародних стандартів та впровадження їх вимог;

– *єдиний замовник і користувач фінансової звітності вітчизняних підприємств, складеної відповідно до МСФЗ, – держава.* Це може призвести до недостатньої мотивації підприємств для відповідності міжнародним стандартам;

– *менталітет і професійний досвід вітчизняних бухгалтерів у більшості випадків не відповідає поставленому завданню.* Необхідно активно працювати над підвищенням кваліфікації та усвідомленням важливості використання міжнародних стандартів [3].

На нашу думку, основними викликами в разі впровадження міжнародних стандартів обліку в Україні загалом є:

1. *Адаптація до нових правил, пов'язаних із переходом на міжнародні стандарти,* є важливим етапом для українських підприємств. Цей процес вимагає встановлення внутрішніх процедур та перегляду існуючих підходів до бухгалтерського обліку. Він може бути трудомістким та вимагати значних фінансових і людських ресурсів. Однак адаптація є необхідною для забезпечення відповідності міжнародним стандартам і підвищення ефективності та прозорості фінансової звітності.

2. *Кваліфікація кадрів.* Забезпечення належної кваліфікації кадрів, які розуміють міжнародні стандарти та можуть ефективно їх застосовувати, викликає значні труднощі. Потреба у фахівцях із знаннями МСФЗ може перевищувати доступну кількість таких кадрів на ринку праці, а це може створити проблему для підприємств, які мають намір

переходити на міжнародні стандарти, оскільки вони будуть змушені конкурувати за обмежений ресурс кваліфікованих спеціалістів. Таким чином, розвиток та підтримка системи підготовки та навчання з МСФЗ стає критичним для успішного впровадження цих стандартів.

3. Витрати на навчання та оновлення систем. Впровадження нових стандартів часто потребує значних інвестицій у навчання персоналу та оновлення облікових систем, програмного забезпечення та бізнес-процесів. Такі витрати можуть бути значними, однак ці інвестиції є необхідними для забезпечення відповідності новим стандартам, підвищення ефективності та прозорості обліку, забезпечення конкурентоспроможності на ринку, а отже, можуть розглядатися як внесок у майбутній успішний розвиток підприємства.

4. Система контролю та аудиту. Для успішного переходу на міжнародні стандарти важливо розробляти та впроваджувати ефективну систему внутрішнього контролю, що відповідає вимогам міжнародних стандартів. Це допоможе забезпечити точність та надійність фінансової звітності та уникнути можливих порушень.

Окрім того, важливо забезпечити проведення аудиту відповідно до міжнародних вимог, що сприятиме підтвердженню достовірності та правильності фінансової звітності підприємства. Така система контролю та аудиту є важливим елементом для забезпечення відповідності міжнародним стандартам та підвищення довіри стейкхолдерів до фінансової звітності.

5. Специфічні вимоги для деяких секторів. В окремих галузях, таких як банківська справа або страхування, існують специфічні вимоги до фінансового звітування, які можуть створювати додаткові труднощі під час впровадження міжнародних стандартів. Наприклад, банки часто мають складну структуру активів та зобов'язань, яка вимагає детального відображення у фінансових звітах, а страхові компанії – особливий підхід до оцінки ризиків та резервів.

Разом із тим у межах даного дослідження варто зауважити, що вже 2 роки наша країна перебуває в складних умовах воєнного стану, що не може не відобразитися на процесі впровадження міжнародних стандартів обліку. Специфічні виклики, пов'язані з воєнним станом, такі як економічна нестабільність, зміни в правовому середовищі та загальна невизначеність, впливають на здатність підприємств адаптуватися до нових стандартів обліку, вимагають додаткових зусиль і ресурсів для забезпечення відповідності стандартам у складних умовах. Також воєнний стан загалом змінює пріоритети бізнесу, що може вплинути на рішення підприємств щодо впровадження нових стандартів обліку, тому врахування контексту воєнного конфлікту є важливим аспектом у розгляді впливу міжнародних стандартів обліку на практику в Україні.

Усі ці виклики вимагають від українських підприємств та організацій уважного планування, розроблення стратегій та певних зусиль для успішного впровадження та відповідності міжнародним стандартам обліку.

Нездійснення конкретних кроків щодо усунення виявлених проблем може негативно вплинути на довіру до намірів упровадження міжнародних стандартів у нашій країні. Щоб розширення та ефективне застосування МСФЗ в Україні стало реальністю, необхідна злагоджена координація зусиль між органами влади, суб'єктами господарювання та представниками професійної спільноти бухгалтерів і аудиторів. Потенціал готувачів фінансової звітності визначається їх здатністю розуміти та застосовувати принципи й концепції МСФЗ [5]. На нашу думку, забезпечення адекватної підготовки кадрів та надання відповідної підтримки в процесі переходу на міжнародні стандарти стане важливим кроком у забезпеченні успішності цього процесу і зміцненні довіри до бухгалтерської звітності в Україні.

Впровадження міжнародних стандартів обліку в Україні відіграє ключову роль у покращенні фінансового управління та забезпеченні прозорості й ефективного

використання державних ресурсів, а отже, сприятиме збільшенню довіри як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів до української економіки, що важливо для сталого розвитку країни [2].

Перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності вимагає від підприємств тривалого шляху адаптації та повної гармонізації їх роботи з міжнародними нормами [13]. Це включає перегляд існуючих процесів, систем обліку та звітності, навчання персоналу, впровадження нових процедур та технологій.

Загалом, вважаємо, що для успішного впровадження МСФЗ в Україні можна рекомендувати такі кроки, як:

1) організація освітніх та навчальних заходів, а саме проведення семінарів, тренінгів та курсів для бухгалтерів, аудиторів й інших зацікавлених осіб з метою навчання їх основам та принципам МСФЗ;

2) розроблення інформаційно-методичного забезпечення – створення підручників, посібників, онлайн-ресурсів та інструкцій з використання МСФЗ для підтримки готувачів фінансової звітності;

3) підтримка соціального діалогу, тобто сприяння взаємодії між органами влади, підприємствами, асоціаціями бухгалтерів та аудиторів для обговорення проблем та пошуку оптимальних рішень;

4) надання фінансової підтримки у вигляді грантів, субсидій або податкових пільг для компаній, що активно впроваджують МСФЗ та підвищують якість своєї фінансової звітності;

5) проведення систематичного моніторингу впровадження МСФЗ з метою виявлення проблемних питань та шляхів їх подолання;

6) забезпечення ефективного контролю за дотриманням вимог МСФЗ та введення відповідальності за порушення стандартів.

Ці кроки, на нашу думку, сприятимуть не лише успішному впровадженню МСФЗ в Україні, але й підвищать довіру до фінансової звітності та допоможуть створенню сприятливого бізнес-середовища в країні.

Висновки. Отже, впровадження міжнародних стандартів обліку в Україні має як свої переваги, так і серйозні виклики, які впливають на практику бухгалтерського обліку та фінансового звітування. Однією з головних переваг є зменшення ризиків для кредиторів та інвесторів за рахунок створення більш прозорих фінансових звітів, що сприяє кращому розумінню фінансового стану компаній. Окрім того, використання міжнародних стандартів дає змогу знизити витрати на розроблення власних стандартів та сприяє поглибленню міжнародного співробітництва.

Однак впровадження таких стандартів також стикається з викликами, зокрема, потребою в адаптації до нових правил, нестачею кваліфікованих кадрів з розумінням цих стандартів, а також значними витратами на навчання та оновлення систем. До труднощів можна віднести й необхідність розвитку ефективної системи контролю та аудиту, а також специфічні вимоги для деяких секторів, які можуть ускладнювати впровадження стандартів.

Впровадження МСФЗ в Україні потребує комплексного підходу, включаючи організаційні, інформаційні, фінансові та контрольні заходи. Запропоновані кроки сприятимуть не лише успішному впровадженню стандартів, але й збільшать довіру до фінансової звітності та покращать бізнес-середовище в країні. Такий підхід має потенціал зробити український ринок більш прозорим і конкурентоспроможним на міжнародній арені.

Загалом, вплив міжнародних стандартів обліку на практику бухгалтерського обліку в Україні позитивний, але для досягнення повного потенціалу їх впровадження

необхідно вирішувати низку проблем і приймати стратегічні рішення з урахуванням специфіки українського бізнес-середовища.

Список використаних джерел

1. Гаркуша С. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2022. №36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-29> (дата звернення: 09.01.2024).
2. Григорів О., Дутчак І., Гордієнко М. Впровадження міжнародних стандартів обліку в державному секторі України. *Економіка та суспільство*. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-165> (дата звернення: 13.01.2024).
3. Засадний Б.А. Стан та перспективи застосування МСФЗ в Україні. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/57.pdf> (дата звернення: 09.01.2024).
4. Ісаншина Г. Ю. Особливості застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6994> (дата звернення 10.01.2024).
5. Маренич Т.Г. МСФЗ в Україні: проблеми практичного запровадження. *Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки*. 2021. № 1. С. 70–83. DOI: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2021-1-70> (дата звернення: 11.01.2024).
6. Музиченко А., Скрипник С., Мельянкова Л. Стандартизація бухгалтерського обліку: вплив на управлінську звітність та порівняльний аналіз. *Економіка та суспільство*. 2024. №59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-4> (дата звернення: 09.01.2024).
7. Мюллер В., Кузнєцова А. Я., Христофорова О., Карпачова О. В., Сулима, М. О. Бухгалтерський облік та аудит відповідно до міжнародних стандартів як інструмент менеджменту. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 4(35). С. 60–68. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v4i35.221787> (дата звернення: 13.01.2024).
8. Пилипенко К. А. Напрями розвитку бухгалтерського обліку країни в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2021. № 1 (49). С. 119–127. doi: <https://doi.org/10.33783/1977-4167-2021-49-1-119-127> (дата звернення 10.01.2024).
9. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14> (дата звернення 10.01.2024).
10. Міжнародні стандарти фінансової звітності в обліковій системі України / Л. Сас та ін. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. №1(48). С.78–90. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.1.48.2023.3952> (дата звернення: 09.01.2024).
11. Розвиток та вплив міжнародних норм обліку на формування фінансової звітності в банківських установах України / С. М. Хомовий та ін. *Економіка та управління АПК*. 2020. № 2. С. 115–123. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/5956> (дата звернення: 13.01.2024).
12. Швець В., Михальська О. Стандартизація та гармонізація управлінського обліку й економічного аналізу в умовах перехідної економіки. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2020. №6 (213). С. 48–54. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667> (дата звернення: 08.01.2024).
13. Шушакова І., Зябченкова Г., Кузуб М. Концепції зближення систем бухгалтерського обліку та фінансового звітування. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-9> (дата звернення: 13.01.2024).
14. Ярмолук О. Ф., Дмитренко О. М., Вітер С. А. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду. *Облік і фінанси*.

2021. № 1 (91). С. 44–51. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2021-1\(91\)-44-51](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2021-1(91)-44-51) (дата звернення: 09.01.2024).

15. Comparative Analysis of Ukrainian and European Accounting Standards / M. Kuzub et al. *Scientific Horizons*. 2022. Vol. 25, no. 1. P. 96–103. URL: [https://doi.org/10.48077/scihor.25\(1\).2022.96-103](https://doi.org/10.48077/scihor.25(1).2022.96-103) (date of access: 17.01.2024).